

Zajedničko saopštenje za javnost od strane organizacija Bankwatch i EuroNatur.

Osam hidroenergetskih projekata u Albaniji, Hrvatskoj i Makedoniji, koji su finansirani evropskim javnim novcem, ugrožavaju životnu sredinu i biološku raznovrsnost i hitno su potrebne pojačane mere monitoringa i sanacije oštećenih staništa i krajolika, objavljeno je danas u izveštaju mreže CEE Benkvoč .

Hidroelektrane su izgrađene uz podršku Evropske banke za obnovu i razvoj i Evropske investicione banke u periodu 2013-2015. Zaključak studije je da hidroelektrane utiču na endemske i ugrožene vrste, a u nekim slučajevima takođe i lokalnim zajednicama ometaju pristup vodi. U većini slučajeva je očigledno kršenje lokalnih zakona kao i standarda međunarodnih finansijskih institucija. Prekršaji uključuju blokiranje ribljih staza, nedovoljan protok vode ili njeno potpuno odsustvo kao i značajnu eroziju koja je posledica probijanja pristupnih puteva. Po saznanjima istraživača, lokalni organi vlasti su samo u jednom od slučajeva izrekli kazne za operatora hidroelektrane.

“Naše istraživanje pokazuje da takozvane male hidroelektrane imaju značajne negativne uticaje. Krajnje je vreme da banke zaustave investicije u bilo koju industrijsku delatnost uključujući hidroelektrane u ekološki osetljivim područjima”, kaže Igor Vejnović, istraživač organizacije Bankwatch zadužen za hidroenergiju i autor studije.

“Evropska banka za obnovu i razvoj i Evropska investiciona banka će revidirati svoje ekološke i socijalne politike u 2018. godini. Očekujemo od njih da uvedu zone zabrane za finansiranje hidroenergije u skladu sa preporukama Međunarodne unije za zaštitu prirode”, dodala je biologinja Ana Čolović-Lešoska, iz organizacije Eko-svest, Makedonija, jedna od glavnih učesnica u terenskom istraživanju.

Studija pokazuje da je bilo razumno pretpostaviti da bi projekti u ekološki osetljivim područjima, kao što su nacionalni parkovi, imali značajan uticaj na divlji svet. Ipak, evropske banke su odlučile da se oslanjaju na studije uticaja na životnu sredinu sumnjivog kvaliteta, koje su umanjivale potencijalne negativne uticaje. Kao rezultat navedeni projekti su prouzrokovali, na primer, uništenje staništa endemske prespanske pastrmke u Makedoniji i ispunjavanje glacijalnog Crnog jezera u Albaniji sedimentom. Sve ovo moglo je biti sprečeno izbegavanjem finansiranja projekata u zaštićenim područjima. Situacija je pogoršana nesposobnošću ili nespremnošću lokalnih vlasti da pravilno prate i sprovedu zakone.

U tri slučaja - Lipkovo (projekat je poznat i po imenu Kamena reka), Tearce 97-99 (ili: Bistrica 97-99) i Ilovac - izvori finansiranja su do nedavno bili tajni. Ove projekte nisu direktno finansirale evropske javne banke, već su zajmove posredovale lokalne banke, koje odbijaju da otkriju koje još projekte finansiraju.

“Samo u Nacionalnom parku Mavrovo u Makedoniji planirano je još petnaest hidrocentrala.

S obzirom na uticaj koji već ima hidroelektrana Tresonečka, neophodno je da se odustane od planova za dodatne centrale”, kaže Tereza Šiler iz fondacije EuroNatur.

“Novac EBRD-a i EIB-a je i dalje javni novac čak i kada se kanališe preko poslovnih banaka. Ipak, poslovne banke ne otkrivaju imena takvih projekata, i time se javnosti uskraćuje šansa da utiče na njihovo donošenje odluka. Tri slučaja obuhvaćena istraživanjem pokazuju kakve uticaje mogu imati i mali projekti i da je potrebna veća kontrola “, kaže Pippa Gallop, koordinator istraživanja Benkvoča.

Izvor: bankwatch.org